7 shtator 2021

Banka e Shqipërisë
Departamenti i Politikës Monetare

Komisioni Evropian[1]

Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe të Konsumatorit

Treguesi i ndjesisë ekonomike (TNE) regjistroi rënie të lehtë (me 0.6 pikë në nivelin 109.8) në muajin gusht, pas rritjes se vazhdueshme të shënuar gjatë vitit 2021. Megjithatë, niveli aktual i tij qëndron 9.8 pikë mbi mesataren afatgjatë (Grafik 1). Rënia e TNE-së u përcaktua kryesisht nga rënia e besimit në sektorin e tregtisë dhe, në një shkallë më të vogël, nga rënia e besimit në sektorin e industrisë. Besimi në sektorët e ndërtimit, shërbimeve, së bashku me besimin konsumator, vijuan të përmirësohen në muajin gusht (Grafik 2).

Grafik 1. Treguesi i ndjesisë ekonomike (TNE)

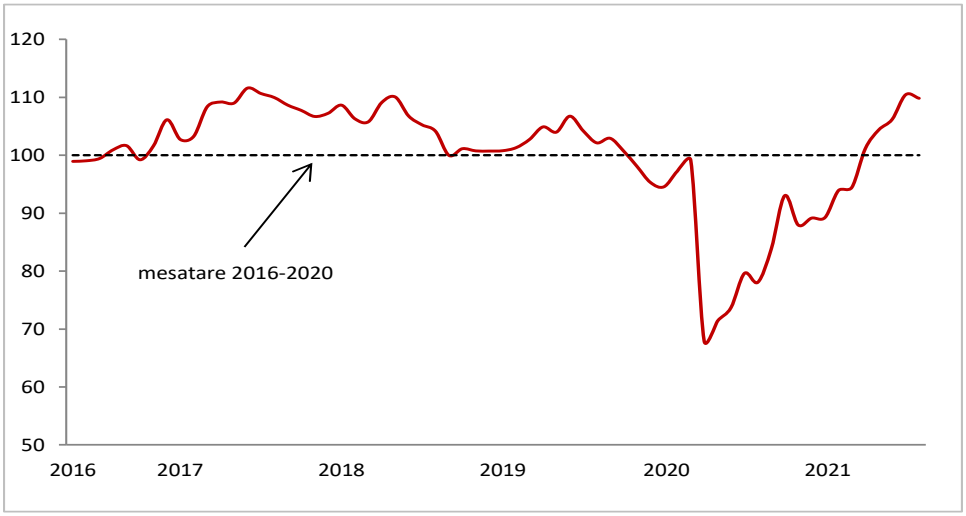

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe Vrojtimi i Besimit të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

Treguesi i besimit të industrisë (TBI) shënoi rënie me 0.9 pikë përqindje krahasuar me muajin e kaluar, i ndikuar kryesisht nga vlerësimet më pak pozitive të bizneseve për ecurinë e kontratave *porositëse nga eksportet*. Vlerësimi i tyre për kontratat *porositëse në total* dhe *prodhimin* ishin me rritje të lehtë krahasuar

[1] Vrojtimet e besimit bashkë-financohen nga Bashkimi Evropian dhe Banka e Shqipërisë. Duke filluar nga muaji maj i vitit 2016, ato kaluan në programin e harmonizimit të Komisionit Evropian. Prej muajit qershor 2021 publikimi i analizave dhe të dhënave nga vrojtimet e publikohen me frekuence mujore.

me muajin korrik. Megjithatë, bizneset e industrisë presin rënie të *prodhimit, çmimeve* dhe të *punësimit* në muajt në vijim (Tabelë 2, sektori i industrisë).

Treguesi i besimit në ndërtim (TBN) vijoi prirjen rritëse në muajin gusht, duke qëndruar në nivelin më të lartë të pesë viteve të fundit. TBN u rrit me 0.8 pikë përqindje në krahasim me një muaj më parë. Kjo rritje pasqyroi vlerësimin e bizneseve për një nivel më të lartë të *porosive aktuale*, ndonëse vlerësimi i bizneseve në lidhje me *aktivitetin ndërtues* ishte më i ulët se një muaj më parë. (Tabelë 2, sektori i ndërtimit).

Grafik 2. Treguesit e besimit sipas sektorëve*.

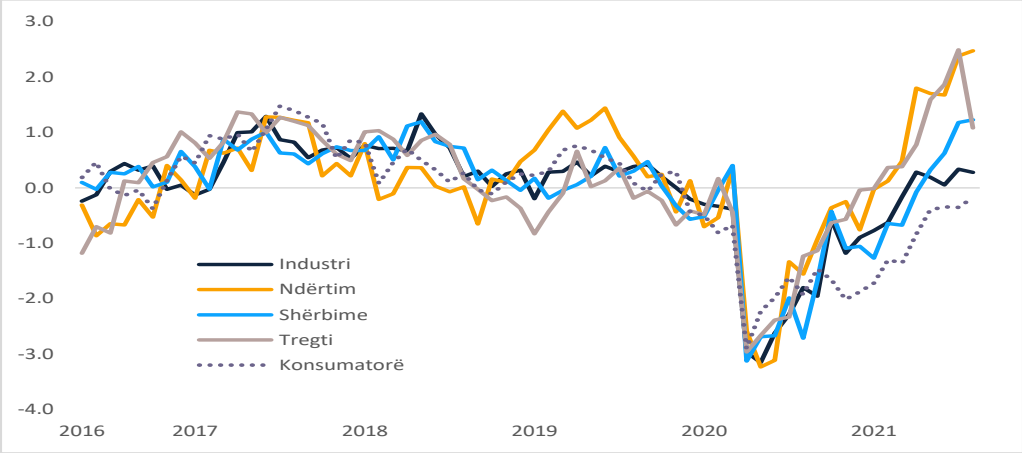

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe Vrojtimi i Besimit të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.
Shënim: *Grafiku paraqet vlera të standardizuara, për te korrigjuar ndryshimet ndërmjet mesatareve dhe devijimeve standarde të treguesve të besimit përkatës.

Treguesi i besimit në shërbime (TBSH) regjistroi rritje për të pestin muaj rresht, duke arritur nivelin më të lartë të tre viteve të fundit. Rritja e tij me 0.8 pikë përqindje në muajin gusht u ndikua kryesisht nga komponenti i lidhur me *kërkesën* (Tabelë 2, sektori i shërbimeve).

Treguesi i besimit në tregti (TBT) ra me 13.5 pikë përqindje krahasuar me muajin paraardhës, i ndikuar kryesisht nga vlerësimet e bizneseve për *ecurinë aktuale të biznesit* të tyre (Tabelë 2, sektori i tregtisë). Megjithatë niveli i TBT-së qëndron më lart se niveli i tij para pandemisë (Grafik 2).

Treguesi i besimit konsumator (TBK) shënoi rritje në muajin gusht, duke iu rikthyer rritjes të regjistruar në pjesën më të madhe të vitit. Megjithatë, niveli i tij qëndron ende nën mesataren e vet afatgjatë (Grafik 2). Treguesi i përgjithshëm pasqyroi përmirësimin e të gjithë komponentëve përbërës të tij. Vlerësimi i konsumatorëve për *blerjet aktuale në shuma të mëdha dhe pritjet* për to u përmirësua në gusht. Po kështu, edhe pritjet për *situatën e përgjithshme ekonomike* dhe situatën e tyre *financiare* u rritën lehtë (Tabelë 2, konsumatorët).

Grafik 3. Situata e biznesit sipas sektorëve gjatë muajve të fundit.

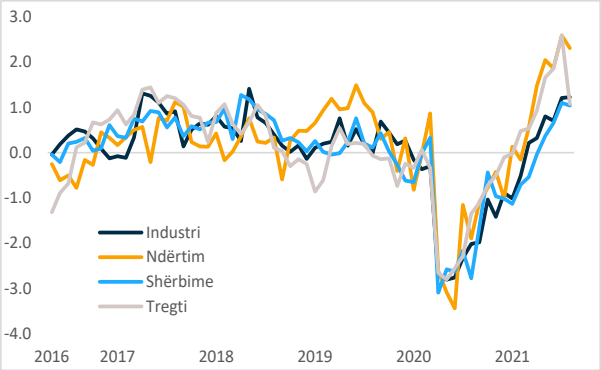

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 4. Pritjet për situatën e biznesit gjatë muajve të ardhshëm.

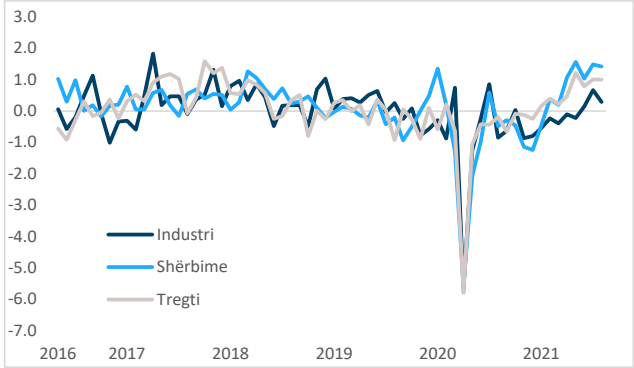

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 4. Pritjet për papunësinë dhe çmimet e konsumatorëve për 12 muajt e ardhshëm.

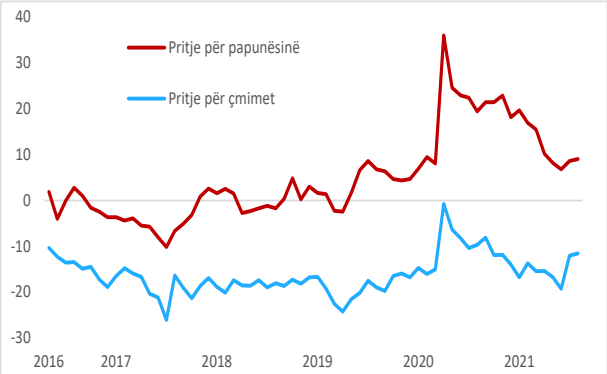

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Grafik 5. Blerjet në shuma të mëdha të konsumatorëve.

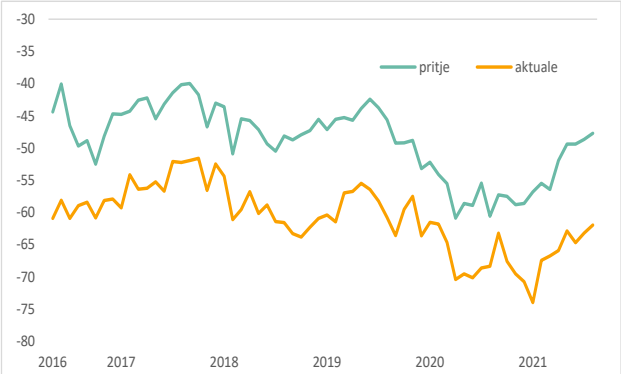

Burimi: Banka e Shqipërisë.

Tabelë 1. Treguesit e besimit sipas sektorëve*

	Vlerat			2021						Situata aktuale	
	min	**mes**	**max**	**Mars**	**Prill**	**Maj**	**Qersh.**	**Korrik**	**Gusht**	**Koniunkturale****	**Strukturore*****
Industri	-60.4	-12.7	7.6	-15.1	-8.4	-9.8	-11.8	-7.5	-8.4	↓	+
Ndërtim	-57.1	-28.9	-9.8	-26.3	-15.4	-16.2	-16.4	-10.6	-9.8	↑	++
Shërbime	-47.1	4.0	23.9	-7.1	2.6	9.1	14.1	23.1	23.9	↑	++
Tregti	-32.7	-3.0	19.6	-0.6	3.2	11.0	13.6	19.6	6.1	↓	++
Konsumator	-40.7	-25.0	-16.2	-32.1	-29.2	-26.7	-26.4	-26.4	-25.4	↑	-

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe Vrojtimi i Besimit të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

***)** *Treguesit janë llogaritur nga balanca të rregulluara për sezonalitet. Balancat minimale, mesatare dhe maksimale, janë të llogaritura duke filluar nga maj 2016.*

****)** *Situata krahasuar me muajin e mëparshëm.*

*****)** *Situata për secilin tregues konsiderohet: shumë e kënaqshme (++), kur treguesi është më shumë se 1 devijim standard më i lartë se mesatarja; e kënaqshme (+), kur treguesi është më pak se 1 devijim standard më i lartë se mesatarja; e pakënaqshme (-), kur treguesi është më pak se 1 devijim standard më i ulët se mesatarja; dhe shumë e pakënaqshme (--), kur treguesi është më shumë se 1 devijim standard më i ulët se mesatarja.*

Tabelë 2. Balancat kryesore të sektorëve të ekonomisë (në pikë përqindje)

	2020		2021						
	Dhjet	**Janar**	**Shkurt**	**Mars**	**Prill**	**Maj**	**Qersh**	**Korr**	**Gusht**
INDUSTRIA									
Prodhimi gjatë tre muajve të kaluar *(pyetja 1, komponent i TBI-së)*	-14.4	-16.5	-7.3	6.0	7.9	16.7	14.9	24.1	24.5
Kontratat porositëse *(pyetja 2, komponent i TBI-së)*	-28.8	-24.7	-24.0	-19.6	-16.6	-19.6	-18.4	-19.2	-17.7
Kontratat porositëse nga eksportet *(pyetja 3, komponnet i TBI-së)*	-35.4	-31.8	-34.9	-31.7	-16.3	-26.4	-31.9	-27.5	-32.1
Inventari i produkteve të përfunduara *(pyetja 4)*	-10.4	-9.9	-8.7	-6.5	-5.6	1.4	-3.2	-4.6	-5.6
Prodhimi pritje *(pyetja 5)*	21.4	24.1	27.6	25.7	29.0	27.6	31.8	37.5	33.4
Çmimet e produkteve pritje (pyetja 6)	4.5	2.8	5.4	6.3	9.5	7.7	10.9	17.2	13.0
Punësimi pritje *(pyetja 7)*	-0.2	-2.3	1.1	4.6	3.7	6.9	9.6	17.6	4.9
NDËRTIMI									
Aktiviteti ndërtues gjatë tre muajve të kaluar *(pyetja 1, komponent i TBN-së)*	-24.7	-11.5	-14.9	-6.8	4.0	10.4	8.3	16.6	13.4
Kontratat porositëse *(pyetja 3, komponent i TBN-së)*	-48.6	-49.5	-43.7	-45.9	-34.7	-42.8	-41.1	-37.8	-33.0
Punësimi pritje *(pyetja 4)*	4.6	4.8	1.5	7.4	9.9	8.0	15.0	16.0	13.5
Çmimet pritje *(pyetja 5)*	5.0	6.0	7.1	10.2	9.4	7.0	10.2	8.6	12.4
SHËRBIME									
Ecuria e biznesit gjatë tre muajve të kaluar *(pyetja 1, komponent i TBSH-së)*	-12.5	-14.5	-7.4	-4.5	3.9	10.6	15.4	22.9	21.9
Kërkesa gjatë tre muajve të kaluar *(pyetja 2, komponent i TBSH-së)*	-14.3	-19.1	-5.9	-9.8	1.4	7.6	12.8	23.2	25.8
Kërkesa pritje *(pyetja 3)*	11.6	19.6	28.3	26.4	35.4	40.6	35.1	39.8	39.0
Punësimi gjatë tre muajve të kaluar *(pyetja 4)*	-19.0	-14.9	-13.2	-8.4	-5.5	-5.1	3.0	19.0	14.9
Punësimi pritje *(pyetja 5)*	9.0	5.6	9.3	4.8	14.1	12.8	14.7	19.4	21.2
Çmimet pritje *(pyetja 6)*	3.3	-6.2	3.4	4.5	3.2	0.0	8.9	8.7	5.3
TREGTIA									
Ecuria e biznesit gjatë tre muajve të kaluar *(pyetja 1, komponent i TBT-së)*	-10.0	-8.7	-0.5	0.3	6.9	18.7	21.7	33.8	9.1
Gjendja e inventarëve *(pyetja 2)*	-5.3	-5.1	-6.4	-4.1	-6.1	-1.1	2.0	-1.5	-0.9
Pritje për porositë në të ardhmen *(pyetja 3)*	15.5	21.5	21.5	16.9	21.4	29.2	29.4	32.0	28.8

Ecuria e biznesit pritje *(pyetja 4)*	18.8	23.9	27.0	24.8	28.0	37.6	32.1	35.0	34.9
Pritje për ecurinë e biznesit *(pyetja 5, komponent i TBT-së)*	0.7	0.0	-0.9	-1.5	-0.4	3.3	5.5	5.5	3.1
KONSUMATORI									
Situata financiare aktuale *(pyetja 1)*	-15.6	-15.7	-15.0	-17.5	-15.6	-10.4	-11.8	-10.9	-10.0
Situata financiare pritje *(pyetja 2, komponent i TBK-së)*	-2.3	-0.1	0.8	0.2	1.5	3.4	4.2	3.8	4.0
Situata ekonomike aktuale *(pyetja 3)*	-27.5	-29.4	-24.2	-26.4	-25.3	-20.1	-19.3	-20.4	-18.5
Situata ekonomike pritje *(pyetja 4, komponent i TBK-së)*	-8.2	-5.4	-4.7	-5.3	-0.3	2.1	4.3	2.3	3.9
Çmimet aktuale *(pyetja 5)*	-3.6	-6.2	-6.4	-4.6	-5.3	-5.3	-3.2	1.9	-0.7
Çmimet pritje *(pyetja 6)*	-14.0	-16.8	-13.7	-15.5	-15.4	-16.7	-19.3	-12.1	-11.6
Papunësia pritje *(pyetja 7)*	18.1	19.7	17.0	15.5	10.2	8.2	6.8	8.6	9.0
Blerjet e mëdha aktuale *(pyetja 8, komponent i TBK-së)*	-70.8	-74.0	-67.4	-66.8	-65.9	-62.9	-64.7	-63.2	-62.0
Blerjet e mëdha pritje *(pyetja 9, komponent i TBK-së)*	-58.6	-56.8	-55.5	-56.4	-51.9	-49.4	-49.4	-48.7	-47.7
Kursimi aktual *(pyetja 10)*	-54.3	-52.4	-50.1	-51.4	-49.5	-47.2	-45.8	-45.4	-42.0
Kursimi pritje *(pyetja 11)*	-53.1	-52.4	-49.9	-49.7	-48.5	-45.3	-44.2	-44.5	-40.9
Gjendja aktuale financiare *(pyetja 12)*	0.4	-0.7	1.1	-0.9	0.7	2.7	2.6	2.5	4.7

Burimi: Vrojtimi i Besimit të Biznesit dhe Vrojtimi i Besimit të Konsumatorit, Banka e Shqipërisë.

Aneks

Shpjegime metodologjike

Balanca është treguesi që përdoret më shpesh për agregimin e të dhënave cilësore nga vrojtimet. Ajo llogaritet si diferencë midis përqindjes së përgjigjeve pozitive dhe përqindjes së përgjigjeve negative. Balanca shprehet në pikë përqindje.

Treguesi i Besimit (TB) ndërtohet për çdo sektor dhe llogaritet si mesatare e thjeshtë e balancave të rregulluara sezonalisht të treguesve të cilët kanë korrelacionin më të lartë me serinë e referencës (serinë e të dhënave reale të ekonomisë).

Treguesi i Ndjesisë Ekonomike (TNE) ndërtohet duke u bazuar në të njëjtat balanca që përdoren për ndërtimin e TB-ve për secilin sektor (industri, ndërtim, shërbime, tregti dhe konsumatorë), duke synuar të kapë aktivitetin e ekonomisë në vend. Para agregimit të TNE-së, këto balanca standardizohen dhe peshohen.